

הכהנים הוא לעורר בישראל ע"י השלום והאחדות שיהיו בטלים ודבוקים בו ית'. ופנחס זה אליהו שנאמר בו (מלאכי ג) הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, שהוא יקרב את הגאולה שענינה שלום שזה תכלית הבריאה ותיקון העולם. ולכן בברכת כהנים מברכים אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמו ישראל באהבה, ואיתא שרק אם יש אהבה בינו ובין המתברכים מותר לו לברכם, כי אם אין זה באהבה אינו יכול לברך, שענינה של ברכת הכהנים להמשיך אהבה ושלום בישראל, וכאשר ישראל מאוחדים כאחד עי"ז הם נהיים דבוקים בהשי"ת. ועי"ז אמר הלל הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, כי במדת השלום תלוי עיקר תכלית הבריאה שיהיה אין עוד מלבדו, שיכירו וידעו שאין שום כח בעולם זולת ה' אלקינו ה' אחד.

וכן השבת קשורה למדת השלום, כי השבת מביאה יהודי לדביקות בה', כמד"כ ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, ובה מתיחדים ישראל עם השי"ת ובטלים אליו ית', שיודעים שאין בנמצא שום כח אלא כוחו ית' המחיה את כולם. ולכן היא נקראת שבת שלום, שהיא מדת השלום תכלית הבריאה.

ונמצא כי תכלית הבריאה, ובנין בית המקדש וחורבנו, הכל תלוי במדת השלום. וחז"ל אמרו (ירושלמי יומא פ"א) כל שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, יהודים אינם חיים רק עם העבר אלא עם ההווה והעתיד, והעבודה בימים אלו של בין המצרים היא שיהודים יתאחדו ויהיו דבקים ביניהם כאחד, שזה יביאם להיות דבוקים להשי"ת, ועי"ז תתקיים תכלית הבריאה שיהיה התיקון הגמור המביא לביאת המשיח.

וישות נפרדת היפך האחדות של מדת השלום. וכח השלום הוא ע"י שישראל מאוחדים יחד, וכמאמר צדיקים שאהבת ישראל היא סגולה לאהבת ה', שאין הכוונה רק בתור סגולה, אלא שע"י אהבת ישראל שיהודים בטלים זה לזה ואינם מהוים ישות לעצמם הר"ז מביא לאהבת ה', ולהיות בטלים להשי"ת בבחי' אין עוד מלבדו, שאין שום כח זולתו ית'. וכמד"א אתה אחד ושםך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, שכאשר ישראל מאוחדים כאחד זה מביאם להיות דבוקים בהשי"ת בבחי' אתה אחד ושםך אחד, שבוה מתקיימת תכלית הבריאה שיהיה ה' אלקינו ה' אחד והכל בטל ומבוטל אליו ית'. ומשום כך גורמת המחלוקת לחורבן העולם, אף שמצד העבירה הרי זה רק לאו, אבל עצם המחלוקת היא חורבן העולם, שהיא ההיפך והניגוד לתיקון הבריאה שה' אלקינו ה' אחד ואין עוד מלבדו, ולכך חרב בית שני מחמת שנאת הנם.

ובזה יש לפרש מאמר הלל (אבות א) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום לא רק מצד מעלתו וצדקתו אלא כחלק מן הכהונה, שתפקיד הכהן הגדול לקשר את ישראל לאביהם שבשמים שיהיו בטלים אליו ית', ולכך היה אוהב שלום ורודף שלום, לבטל את הפירוד ביניהם ולאחד לבבם, ועי"ז מקרבן להשי"ת. וכלשון דאיתא במס' דרך ארץ זוטא (פרק השלום), ומטיל שלום בין ישראל לאביהם שבשמים. ובתדא"ר (פכ"ו), אהרן כהן גדול שהיה מתכוון להרבות שלום בעולם בין ישראל לאביהם שבשמים ובין אדם לחבירו וכו'. וזה שנאמר בפנחס לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם, שבברכת השלום שניתנה לו נכלל גם שהכהונה תמשך הלאה והיתה לו ולזרעו אחריו, שתפקיד

צרור את המדינים

ענינו של ציווי זה, כמו שהקשה האוה"ח הק' שהרי עדיין לא נצטוו על מלחמת מדין, ורק להלן בפר'

וידבר ה' אל משה לאמר. צרור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם וגו'. יש לבאר

ישראל ממילא כבר יכשלו בעבודה זרה של בעל פעור. ולכן הקנאה שקנא פנחס במסי"נ היתה על הזנות, כי ענין זה הוא השער, אף שעיקר הפגם היה על דבר פעור, כמשי"נ כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה' אלקיך מקרבך. ולכן היתה זו עת צרה גדולה כ"כ אשר כמוה לא נהיתה, כי כאשר נהיה פירוד בין ישראל להשי"ת הר"ז עת צרה הגדולה ביותר, שכל עוד יהודי דבוק בהשי"ת או יש תרופה לכל המכות, אבל בלק ובלעם רצו לעשות פירוד בין ישראל להשי"ת שאין לך עת צרה גדולה מזו.

וע"ז בא אח"כ ציווי השי"ת צרור את המדינים והכיתם אותם, כמשי"נ ע"ז האור החיים הק' שהוא ציווי לשנוא את הרע ואת המחטיאים אשר גרמו להם לעשות הרע, ע"ד אומרו (תהלים קלט) הלא משנאיך ה' אשנא, משנאיך פי' משנאיך שגורמים לשנאת הטוב, כי כל עוד שלא נפרד מהחוטא תאות הדבר ותשוקתו ואינו ממאס את הרע הריהו מושלל מהכפרה. ע"כ העצה כדי שיוכל להתכפר לישראל בשלמות הכפרה היא רק ע"י צרור את המדינים, וכמו שפירשי"י עליכם לאייב אותם, היינו שיתעבו וישנאו את עצם הרע ואת אותם משנאיים אשר גרמו להם עשות רע, וזה יהיה התיקון והכפרה עבורם. והאזה"ח הק' מבאר בזה מה שנאמר לקין (בראשית ד) ואלך תשוקתו ואתה תמשל בו, פי' שכל כח היצה"ר הוא מה שמכניס באדם תשוקה לחטא ומחשיב בעיניו את החטא וממילא הוא כבר מפילו בכל החטאים. אך ואתה תמשל בו, תתגבר עליו ותרחיקו מתשוקתך, שע"י שאדם מואס בדבריו ובעצתו. הריהו ניצול ממנו ואתה תמשל בו. וזהו ענין צרור את המדינים, שאמנם על הנקמה והמלחמה במדין נצטוו רק להלן במאמר נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים, אבל הציווי כאן הוא בנוגע לעצם החטא, כדי לתקן ולכפר על החטא בתכלית הכפרה, ע"ז אמר צרור את המדינים, שעליכם לאייב ולשנוא את הרע ואת משנאי ה', כי כל עוד אינו ממאס ושונא את הרע הרי החטא עדיין קשור בו. ועד"ז מבאר שם את דברי המדרש (במד"ר כאו, עה"פ צרור את המדינים, שהגם שצוה ה' כי תצור אל

מטות נאמר נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים ושם כתובה כל המלחמה הגדולה שלחמו במדין, ומה היא משמעות מצוה זו שנאמרה להם כאן צרור את המדינים והכיתם אותם.

ובי' הענין. דהנה איתא בזה"ק (עי' תוס' הזוהר ח"ג שה.) שלא היתה עוד עת צרה כזאת לישראל כאותה שעה שעמדו עליהם בלק מלך מואב ובלעם בן בעור. וכמאה"כ (מיכה ו) עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וגו', שהרבה עתות צרה כבר עברו על עם ישראל מימות עולם אך זו היתה מיוחדת מכולן. והבי' בזה, כי בלק ידע את כוחו הבלתי מנוצח של עם ישראל, שכל עוד הם דבוקים בהשי"ת אי אפשר בשום פנים לגבור עליהם ולהכריעם, ולכן יעץ עליהם לעשות פירוד בין ישראל לאביהם שבשמים, שאז יוכל לנצחם. ולמטרה זו שלח אחר בלעם שיבוא לקלל את ישראל, שכל הקללות שרצה לקלל את ישראל היו כדי לעורר פירוד בין ישראל להשי"ת. וכדחזינן מברכותיו מה היה בלבו לקללם, שברך אותם באומרו לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלקיו עמו, ויש להבין מזה שרצונו היה לעשות פירוד בין ישראל להשי"ת. ולשם כך פנה והלך ממקום למקום לתור אחר כל החטאים של ישראל כדי להטיל פירוד בין הדבקים, וכמד"כ וירא כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל וישת אל המדבר פניו, ובתרגום, ושוי לקבל עגלא דעבדו ישראל במדברא אפוהי, אך ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה. וכאשר ראה שע"י קללות אינו מצליח לעשות מאומה, היתה על זה עצת בלעם להכשיל את ישראל בב' החטאים של בעל פעור וזנות בנות מואב, שע"י יצליח להטיל פירוד בין הדבקים, וכמו שביארנו דהשער לכל ענין האמונה הוא הקדושה, שכאשר יהודי מתנהג בקדושה אז אמונתו בהירה ואין לו שום ספקות באמונה, וכל הספקות באמונה נובעים רק מחמת שהוא פוגם בעניני קדושה. כי באמת ישראל מאמינים בני מאמינים הם, יהודי מצד עצמו יש לו אמונה בהירה, ורק אם הוא פוגם הריהו נופל מחמת זה באמונה. ולכן היתה עצת בלעם לזווג ב' החטאים האלה כאחד, וע"י שיטמאו את כלל

את ראש כל עדת בני ישראל, לאחד את ישראל ולבנות את העולם של כל ישראל שיהיה ועמך כולם צדיקים לקראת כניסתם לארץ. ולכן במנין זה הטיל הקב"ה את שמו על כל משפחות השבטים, ה' מכאן וי' מכאן, שע"ז נאמר שבטי י"ה עדות לישראל שהשם י"ה מעיד על קדושתם, שלא מצינו כן במנין הקודם בריש ספר במדבר, כי רצה הקב"ה שכלל ישראל יכנסו לארץ ישראל קדושים וטהורים. ולכן חתם הקב"ה את שמו על כל שבט מישראל שהוא קדוש וטהור.

והתורה מלמדת לנו בפרשה זו את הדרך לשלמות התשובה. אצל יהודי ישנם הרבה זמני תשובה בהם עושה תשובה ושב מרעתו, ובאה התורה ללמד שגם לאחר שעשה תשובה, כל עוד אינו משניא בעצמו את הרע ואת עושי הרע בבחי' משניאך ה' אשנא, וכל שעוד יש לו אהבה לרע ולעושי הרע, עדיין אין זו תשובה בשלמות, שהשרשת השנאה לעצם הרע ולמשניאי ה' גורמי הרע היא גמר הכפרה ושלמות התשובה. זהו ציווי התורה צרור את המדינים, שגם ליהודי שמקיים את כל מצוות התורה נאמרה מצוה זו לשנוא את הרע בתכלית השנאה, שאין זו מצוה על מעשה בפועל אבל זה התנאי לגמר הכפרה שישנא ויתעב את הרע. דכשם שאהבה היא שורש הדבקות כך שנאה היא שורש הפירוד. וכעין שמצינו בענין ואהבת לרעך כמוך, שאמרו צדיקים כי אהבת ישראל מסוגלת להביא לאהבת ה' ולדבקות בה', שאהבה היא דבקות, כמ"כ שנאה גורמת פירוד, וכל עוד אין ליהודי שנאה לרע ולעושי הרע הרי יש לו עדיין שייכות לרע. והר"ז כלל גדול בתורה, הציווי צרור את המדינים, שיהודי ישנא את הרע בתכלית, שזהו גמר התיקון ליהודי שנחלץ ונטהר מן הרע, ואתה תמשל בו.

עיר לא תשחית את עצה, במלחמת מדין נצטוו אף לחבל אילנותיהן, כי עליכם לאייב את המחטיאים וגם להתעיב הערב והטוב הבא מהם, לאבד כל עץ נחמד וכל מעיין מתוק וכל טוב הבא מהם על אשר גרמו להם עשות רע. ובזה מפרש אומרו והכיתם אותם, שלכאן היל"ל והכו אותם, אלא הכוונה על הגברת השנאה בתכלית השנאה עד שתהיו שומרים ומצפים ליום נקם מתי תבוא לידכם ההזדמנות להכותם, ואף כי למעשה עוד לא הגיע זמן הכאתם עד שיבוא הציווי על כך, אבל עתה עליכם לשנוא אותם שנאה גמורה עד שתהיו מצפים להכותם.

וכל זה היה קודם כניסת ישראל לארץ, כי חפץ הקב"ה שיכנסו ישראל לארץ נקיים ומטוהרים לגמרי מכל רע אחרי כל מה שנכשלו. וזהו מאה"כ להלן ויהי אחרי המגפה ויאמר ה' אל משה וגו' שאו את ראש כל עדת בני ישראל, שיש כאן פסקא באמצע הפסוק לפני ויאמר ה' אל משה וגו' שאו את ראש וגו', ומדוע כללם בפסוק אחד. והבי' בזה כאמור, שרצה הקב"ה שישראל יכנסו לא"י כולם צדיקים, וכמש"נ להלן בפר' מלחמת מדין שאמרו הפקודים אשר לאלפי הצבא אל משה, עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה ולא נפקד ממנו איש, שאף אחד מהם לא נהרג ולא נכשל בחטא שהיו כולם צדיקים. וזהו אומרו ויהי אחרי המגפה, ר"ל לאחר שכבר נטהרו לגמרי מהרע, אחרי המגפה בה מתו כל הרשעים ואחרי שקיימו צרור את המדינים והשיגו תכלית הכפרה, אז ויאמר ה' אל משה שאו את ראש כל עדת בני ישראל, כמו שביארנו שהכוונה לכוללם בעולם של כלל ישראל, כדאי' בספה"ק נועם אלימלך שבו אין חטא ואין פשע, כי רק הפרטים חוטאים אבל כללות ישראל צורתם תקוקה תמיד למעלה לפני כסא הכבוד ועמך כולם צדיקים. והמגפה וצרור את המדינים, כל זה היה הכנה לשאו

שאו את ראש כל עדת בני ישראל

ישראל. הנה בתוה"ק מצינו ג"פ שצוה הקב"ה למנות את ישראל, בפעם הראשונה לאחר חטא העגל,

ויהי אחרי המגפה ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר שאו את ראש כל עדת בני